

BEK И ПО ОД СМРТИ ВУКА КАРАЦИЋА

Реформатор српског језика и писма Вук Стефановић Караџић умро је пре век и по, 7. фебруара 1864. године у Бечу. Фебруар је и месец у којем је Вук, пре два века, 1814. године објавио прву збирку сакупљених песама, под називом „Мала простонародња славено-српска песмарица“. Вук Стефановић Караџић рођен је 1787. године у Тршићу код Лознице. Био је самоук, као 17-годишњак историјске 1804. када је избио устанак војда Ђорђа Петровића Карађорђа, односно започела Српска револуција, постао је писар јадарског устаничког првака Ђорђа Ђурчије.

Пошто је Ђурчија страдао, Вук је прешао у Сремске Карловце, али у тамошњој гимназији захтевали су да наставу похађа од првог разреда, који је увелико прерастао. Већ у пролеће 1807. године вратио се у Карађорђеву Србију, где је поново писар Јакова Ненадовића и потом Правитељствујушћег совјета, односно владе, у Београду.

У београдској Великој школи, коју је Доситеј Обрадовић основао 1808. године, био је један од првих али и најстарији ђак. Некако у то време појављују се и први знаци костобоље која ће га одредити занавек. Почетком 1810. на лечењу у Пешти, упознаје се са Савом Мркаљем и Луком Миловановим, који су претходно настојали да реформишу, односно поједноставе српски правопис. Извесно време био је управник царинарнице у Кладову и нека врста локалног представника централних власти. Ту је, у Крајини, дочекао и слом Првог српског устанка 1813. године.

Након обавезног боравка, с мноштвом народа у збегу, у карантину недалеко од Панчева, негде у јесен 1813. одлази у Беч.

Вук је, после песмарице и прве граматике, 1818. године у Бечу објавио „Србски рјечник“, са „србском граматиком“. Речник је настао као плод настојања, и помоћи, Јернеја Копитара, дворског цензора. Реч је о тројезичном српско-немачко-латинском речнику, при чему је латинску терминологију обликовао искључиво Копитар. У Вуковом речнику нашло се око 26.000 речи. Штампан је Вуковим правописом, уз обиље етнографских и историографских података.

У Лајпцигу је 1823. и 1824. године штампао нова издања народних песама, а септембра 1823. године, заслугом његових немачких поштовалаца, Универзитет у Јени промовисао га је у почасног доктора наука. Али материјално је одахнуо тек пошто му је руски двор доделио редовну пензију 1826. године. Од 1834. до 1838. године путовао је по земљама које су настањивали Срби, вредно бележећи језик, обичаје, веровања и предања... Вук Караџић умро је 7. фебруара 1864. године у Бечу, где је и сахрањен, а његови посмртни остаци пренети су, у склопу велике националне манифестације, у Београд 1897. године, где су сахрањени у порти Саборне цркве, насупрот Доситеју Обрадовићу.

Танјуг